

BÖLÜM BİR

Yakıcı bir ağustos günüydü, Akka şehrinin beyaz duvarlarına tembel tembel çarpıp duran Akdeniz'in göz kamaştırıcı sularından bir nefes olsun rüzgâr esmiyordu. Rıhtıma birkaç gemi bağlıydı ama kavurucu güneşin altında pek az insan dolaşıyordu. Çıplak sırtları terle kaplı birkaç adam buğdaydan oluşan bir kargoyu rıhtımın sıcaktan pişmiş taşları üzerine indiriyorlardı. Bu sırada iki genç delikanlı suya dalıp çıkıyor, gümüş su damlalarını saçlarından silkerek gülüşüyorlardı.

Limanın arka tarafındaki büyük gümrük binasında Selim kocaman, şişkin bir pamuk balyasının üzerine oturmuş sağlam bacağını sallayıp duruyordu. Günü pek iyi geçmiyordu. Babası Adil onu iki kez azarlamıştı, bir kez muhasebe masasının başındaki yerinden ayrıldığı, bir kez de Adil'in iyi paraya satmayı düşündüğü bir top yeşil ipek kumaşın üzerine mürekkep döktüğü için. Selim bu akşam iyi bir dayak yiyeceğini biliyordu.

Gümrük binasının kare biçimli kocaman avlusunun dört tarafı iki katmandan oluşan kemerli kapılarla çevriliydi, onların ardında da kapalı dükkânlar vardı. Her yerde yığınla ticaret malı vardı. Şam'dan top top ipek, Musul'dan kumaş, Mısır'dan buğday, Yemen'den tütün, Basra'dan ihlamur, Hindistan'dan baharat, Halep'ten fındık ve neredeyse her yerden kavanoz kavanoz zeytin, yağ, bal... Genelde avlu fiyatlar konusunda münakaşa eden sarıklı tüccarlar, yükleri boşaltılan deve ve eşeklerle, sırtlarındaki yükle iki büküm olmuş bir şekilde, rıhtıma açılan kapıdan içeri giren denizcilerle dopdolu olurdu.

Bugün her yer son derece sakindi. Bir iki katır duvarın serin gölgesinde tembel tembel yürüyordu. Birkaç adam yakıcı güneşten kaçmış, kemerlerin altında sohbet ediyordu.

Selim bir kez daha kumaş balyasına tekme attı. Ortalığın bu kadar sessiz olmasından nefret ediyordu. Bir kere çok sıkıcıydı. Ayrıca babasını da öfkeden kudurtuyordu. Adil herkesten farklı olarak son derece uyanıktı. Deposunun önünde bağdaş kurmuş abaküsünün tanelerini şıkırdatırken alını endişeyle kırışmıştı.

Bütün sabah “eski zamanlarda bile” diye söylenip durmuştu. “Akka Frenkler tarafından yönetilirken ve biz onların bütün pisliklerine, etrafta koşturan domuzlarına ve şarap kokusuna katlanırken bile işler bu kadar yavaş değildi.”

Diğer tüccarlar onun şikâyetlerine alışkındı. Nazikçe kafalarını sallıyorlardı ama hiç de hoşnut değillerdi. Selahaddin’in fethinden beri, çoğu Akka’da sadece birkaç yıldır ticaret yapıyordu. Adil daha öncesinde Akka’da yaşamış birkaç Sarazen* tüccardan biriydi. Haçlı idaresindeki bir Müslüman olarak yaşamanın zorluğundan haberdarlardı, Adil büyük sıkıntılara katlanmış olmalıydı. Ama Frenklerin zamanında şehir devasa bir pazaryerine dönüşmüştü. Deve kervanları Müslüman doğunun en uzak köşelerinden akarak şehir kapılarından içeri giriyor, içi tıkabasa dolu gemilerse Venedik, Ceneviz ve Hıristiyan batının her yerinden gelip limanlara yanaşıyordu. Şehir Akdeniz kıyısındaki en pis yer olabilirdi ve Adil de Avrupalı derebeylerinin elinde çeşitli aşağılanmalara katlanmak zorunda kalabilirdi ama yine de herkes o günlerde ticaretin muhteşem fırsatlar ve zenginlikler sunduğunu bilirdi. Bitmez tükenmez bir endişenin içinde olmasına rağmen Adil’in işleri çok iyi gitmişti.

Selim balyanın üzerinden atlayıp aksayarak deniz kapısından limana doğru yürüdü. Gümrük binasının hemen dışında

* Ortaçağ boyunca Batılıların Türk, İranlı, Arap ayırt etmeksizin tüm Müslümanlara verdiği ad. Kelimenin kökenleri tartışmalıdır ama Bizanslıların kullandığı *Sarakenos* sözcüğünden türediği ve bunun da Arapça “Doğu’ya ait olan” manasındaki *Şarkiyye*’den geldiği düşünülmektedir. (ç.n.)

duvara yaslı, halılarla kaplanmış taş sıralar vardı. Genellikle orada birkaç memur oturur, yanlarında mürekkep hokkalarıyla defterlerine indirilen malların vergi oranlarıyla ilgili listeler yaparlardı. Bugünse orada kimsecikler yoktu. Yapacak hiçbir şey olmadığına diğer tüccar çocuklarıyla birlikte genelde limanda oyalanan Ali bile ortalarda görünmüyordu.

Selim kendi kendine, *Ali beni durduramayacağına göre eve kaçabilirim*, diye düşündü. *Anneme de başımın ağrıdığını söylerim.*

Şansı yaver giderse annesi babasına yalvarır, dayak yemesini önlerdi. Hizmetçileri Selma'ya oğluna ballı börek vermesini söyler, sonra da küçük kız kardeşi Zehra'nın onu rahatsız edemeyeceği bir yer olan çatıya gönderirdi. Selim de orada sessizce aşık oynardı.

Gümrük binasından gelen bağırışları duyunca topallayarak avluya döndü. Kuzeydeki kara kapısından içeri dolan bir deve kervanı vardı, toza toprağa bulanmış, sıcaktan iki büklüm olmuş sürücüler sabırsız bir şekilde bağırıyordu.

Gümrük binası tekrar canlanmıştı. Tüccarlar gölgeli depolarından aceleyle fırladı. Köleler tekmelenerek uyandırıldı ve muhasebeciler sanki gaipten çıkmış gibi gelip işlerine koyuldular.

Yorgun yaşlı adamlar gibi inleyen develer dizlerinin üzerine çöktü. Genellikle mallar hemen indirmeye başlanırdı ama bugün herkes ellerini kollarını sallayarak heyecanla konuşan deve sürücülerinin etrafında toplanıyordu.

Şam'daki fiyatlar ya da onun gibi sıkıcı bir konu üzerine aptal bir ağız dalaşına girecekler, diye düşündü Selim.

Fırsatını bulmuştu işte. Bu kargaşada babası ve Ali onun yokluğunu asla fark etmezlerdi. Sinsice uzak uçtaki kemere doğru yürüyüp kapıdan sıvıştı ve kısa olan sol bacağına izin verdiği hızla uzaklaştı.

Eve giderken üstü kapalı ipek çarşısından geçmesi gerekiyordu. Çarşının yüksek taş tonozlu çatısındaki deliklerden

sızan ışık huzmelerine rağmen içerisi loştu. Selim çarşıya o kadar alışkındı ki, bir düzine farklı lisanı konuşan insanlarla çevrili, üzeri renkli ipeklerle, kadifelerle dolu küçük tezgâhları çoğu zaman fark etmezdi bile. Ama bugün her şey farklıydı. Tezgâhların yarısı şimdiden kapanmıştı. Diğerlerinde ise tüccarlar kumaşlarını kaldırıp ağır ahşap sandıklara koyuyor ve kilitliyordu. Birkaç insan kararlı yüzlerle tehgâhların arasındaki dar yoldan ilerliyordu.

Neler oluyor, diye düşündü Selim.

Yarı yarıya boşalmış olan çarşının köşesinden dönüp insanlar, develer ve katırlarla dolu dar bir yola girdi. Ev eşyalarıyla dolu bir el arabasını süren bir adam kendisine zorla yol açıyordu.

“Allah aşkına yol verin!” diye bağıryordu. Sesinde korku vardı.

Selim titredi.

Veba! Şehirde veba olabilir!

Veba geldiğinde insanları her an tutabilir, birkaç saatlik korkunç ıstıraptan sonra öldürürdü. Son salgın Frenklerin zamanında olmuştu. Hastalık şehirde dehşet saçarak yüzlerce insanı öldürmüştü. Elleriyle burnunu ağzını kapattı ve mikrop solumaktan korkarak aceleyle yürümeye devam etti.

Bir sonraki köşede bir cami vardı. Frenklerin zamanında bir kiliseydi ama haçlar indirilmiş, Hz. İsa ile havarilerin resimleri kaldırılmıştı. Onların yerine artık Kuran’dan ayetler süslüyordu duvarları. Selim açık kapılardan girerken tereddüt etti. Annesi ona her zaman dua etmesini söylerdi. Belki de dua etmesi gerekirdi. Belki o zaman salgın ona dokunmazdı.

Cami olağandışı bir biçimde doluydu. Kapıda kocaman bir ayakkabı yığını vardı ve içeriden imamın vaaz veren sesini duyabiliyordu.

Cübbesinin kuşağından ağır bir tomar anahtar sarkan kapıcı göründü.

Kapıda tereddüt içinde oyalanan Selim’i gördüğünde çenesini sinirli bir şekilde yukarı kaldırıp “Ne istiyorsun?” diye sordu.

“Dua etmek istiyorum, Şeyhim. Veba geliyor, öyle değil mi?”

Yaşlı adam gözlerini dikip ona baktı.

“Veba mı? Bunu sana kim söyledi?”

“Hiç kimse, çarşı erkenden kapandığına göre ben de düşündüm ki...”

“Düşündün!” Kapıcı samimi bir edayla güldü. “Bütün akşam neredeydin? Duymadın mı? Bir Frenk ordusu buraya geliyormuş. Bu gece ya da yarın sabah saldıracaklar. Eve gitsen iyi olacak.”

Selim’in kalbi şiddetle çarptı, yüzündeki kan çekildi. Frenkler iblisler gibi savaşırdı, vahşi cesaretleri ve kör inançlarıyla savaşı kazandıkları sürece kendilerinin hayatta kalıp kalmadığını umursamazlardı. Ayrıca bir şehri ele geçirdiklerinde insanları acımasızca katleder, yağmalar, yıkarlardı. Selahaddin’in orduları Filistin’i süpürdüğünden beri Frenk kuvvetleri kuzeydeki Sur şehrinde sıkışmıştı. Hiç kimse bir daha dışarı çıkabileceklerini sanmıyordu.

Selim’in yüzündeki bakışı gören kapıcının gözleri yumuşadı.

“Sorun değil, delikanlı. Şehrimiz bir kale kadar güçlüdür. Ayrıca emirimiz Selahaddin sipahileriyle hızla bize yardıma gelecektir. Göreceksin. Frenklerin gücü onunkiyile kıyaslandığında hiçbir şey.” Durdu ve imanla başını salladı. “İslam’ın askerleri kâfire boyun eğmeyecek. Allah onların cezasını versin.”

Selim kaşlarını çattı.

“Korktuğumu düşünme,” dedi, sert bir sesle. “Birkaç Frenk beni korkutamaz, kimse korkutamaz beni.”

“Dua etmeye geliyor musun, gelmiyor musun?” diye sordu kapıcı. Pek de etkilenmişe benzemiyordu.

Selim içeri girmeye mecbur hissetmişti kendini. Kiliseyken vaftiz bölümü olarak kullanılan küçük şadırvana girmeden önce ayakkabılarını çıkardı. İmamın yüksek ve berrak sesini çok iyi duyabiliyordu buradan. Çabucak kurulandıktan sonra cemaate karışıp arka taraflarda bir yere oturdu.

“Akka'nın müminleri!” diye bağıyordu imam. “Kutsal görevinizi unutuyor musunuz? Kâfirlerin önünde sıçanlar gibi kaçışacak mısınız? Bu güzel şehrin bir kez daha barbarların pisliğiyle kirlenmesine göz yumacak mısınız? Bu yabancılar neden dalga dalga buraya, kendilerinin olmayan bu topraklara gelip bizi hayvanlar gibi öldürüyor? Size söyleyeyim. Onlar İslam'ın doğruluk ve adaletinden nefret ediyor! Kuranıkerim'e hakaret etmek, Kudüs'ü geri alıp kirlenmek istiyorlar! Haçlarını camilerimizin üzerine dikmeye, kadın ve çocuklarımızı köle etmeye geliyorlar!”

Sıcağa rağmen Selim titredi ve gömleğinin eteğini tuttu.

“İnanın bana kardeşlerim,” diye devam etti imam. “Frenklerle savaşmak sadece kendimizi, şehirlerimizi ve ailelerimizi savunmak demek değildir. Bu aynı zamanda kutsal bir görevdir! Bu cihattır! Bu meydan okuyuşa kim cevap verecek? İslam'ın savaşçısı elbette. Bu savaşçı kimdir? Nasıl biridir? Cihat savaşçısının cesareti aslan, gururu kaplan, gücü de bir ayıninki gibi olmalıdır...” İmamın sesi yankılanırken Selim'in ensesindeki tüyler diken diken oluyor, yumruğunu sıkıyordu. “Saldırırken bir yabandomuzu, kaçarken kurt gibi hızlı olmalı.”

Selim az önce korkuyordu ama şimdi bir aslanın cesaretini hissediyordu içinde. Ağzı açık bir şekilde dinlerken kendini parlak, yepyeni bir zincir zırhın içinde, elinde kılıç, asil bir savaş atının üzerinde dörtmala kâfir bir şövalyeye saldırıp onu mızrağıyla biçerken hayal ediyordu. Ali ve babası da hayranlıkla onu izliyor, tezahürat yapıyorlardı...

Sonra imam sesini alçaltıp tüyler ürpertici bir hale getirdi.

“İşte kardeşlerim, bir cihat savaşçısı tüm bu özelliklerin hepsine birden sahip olmak zorundadır. Ama şunu asla unutmayın, gerçek cihat, asıl büyük savaş kendi kendinize, nefsinize, korkaklık ve bencilliğinize karşı verdiğiniz mücadeledir. Kendinizi temizleyin! Sizi bekleyen imtihana hazırlanın! Şehirde kalın, zafer için dua edin ve savaşın! Ancak o zaman Allah sizi ve ailenizi azaptan esirgeyecektir.”

“Aile” kelimesini duyan Selim sıçrayarak kendine geldi. Dışarıda, şehirde neler oluyordu? Ya babası ile Ali eve koşup çantalarını hazırlamaya başlarsa? Ya şimdiden Akka’dan ayrılıp onu terk ettilerse?

Hızla ayağa fırlayıp gerisin geri kapıya doğru koştu. O karmaşanın içinde ayakkabılarını bulmak biraz zaman almıştı, ama onları giydikten sonra olabildiğince hızlı koşarak daracık sokaklardan oluşan labirentin içine dalmıştı. Kısa süre sonra yüksek taş duvarlı evlerinin avlusuna açılan ahşabı eskimiş kapıya vardı.

Dış kapıyı arkasından kapatmadan “Anne!” diye bağırmaya başlamıştı. “Baba, orada mısınız?”

Annesi Hatice içerdeki bir odadan hiç acele etmeden geldi. Ellerini bir beze silerken yüzü her zamanki gibi son derece rahattı. Küçük Zehra da arkasından geliyor, kucağa alınmak için kollarını kaldırıyordu.

“Sen mi geldin, *habibi*? Neden bu kadar erkencisin? Baban nerede?”

“Duymadın mı?” Annesinin bu kadar sakin olduğuna inanmıyordu. “Bir Frenk ordusu geliyor! Çarşı kapandı, herkes kaçışıyor.”

Hatice yutkundu, Zehra’yı kucağına alıp küçük kızın başının üzerinden Selim’e baktı.

“Bu da o hikâyelerinden biri, değil mi?”

“Hayır,” dedi. Alınmıştı. “Bu doğru. Eve gelirken camiye uğradım. İmam cihat çağrısı yapıyordu. Kimsenin kaçmaması gerektiğini söylüyordu. Hepimiz Akka’da kalıp Frenklerle savaşmalıymışız.”

“*Ya haram!* Baban nerede? Eve neden seni yolladı? Hazırlık yapmamı mı istiyor?”

Selim yapmacık bir hareketle başını yana devirdi.

“Beni eve yollayan o değildi, anne. Bütün gün başım ağrıdı. Eve geldiğimden haberi yok.”

Aldığı haber oğluna şefkat gösteremeyecek kadar sarsmıştı kadını.

“Şu an seninle ilgilenemem. Dama çık. Orası daha serindir. Şu olanlara bak, tam da Selma'nın hastalandığı lanet olası günü buldu.”

Hatice aceleyle eve girip giysilerin olduğu sandıklara koştu. Selim sandıkların açılıp kapatıldığını duyabiliyordu, bu sırada Zehra da ağlamaya başladı. Selim bir tentenin altında, güneşten uzakta duran su testilerinin yanına gidip kana kana içti. Sonra dik merdivenlerden aksayarak çatıya çıktı. Bir sarmaşık ahşap payandaları sararak hoş bir gölge yapmıştı. Bulunduğu yerden Akka'nın o daracık, basık sokaklarının manzarası tam olarak görünebiliyordu. Gözleriyle etrafı tarayarak beklenmedik bir şey aradı, kulaklarını kabartarak naralar ve kılıç şakırtıları bekledi ama bir süre sonra sokak kapısının açıldığını duyunca dönüp avluya baktı. Babası gelmişti.

Selim tam eğilerek gözden kaybolacakken babasıyla birlikte bir yabancıyı da avluya girdiğini gördü. Şaşkınlığı birkaç saniye geç kalmasına neden olduğu için babası kafasını kaldırıp onu gördü.

“Selim! Ne yapıyorsun orada? Hemen aşağı gel,” diye bağırdı.

Sinirli bir şekilde dik merdivenlerden aşağı inen Selim neredeyse düşüyordu. Babasının artık kendisine bakmadığını görecekle rahatladı. Babası misafirperver bir tavırla yabancıyı avlunun bir yanını kaplayan yuvarlak kubbeli odaya yönlendiriyordu. Selim babasının yabancıyı diğer uçtaki halılar ve minderlerle dolu çardağa götürdüğünü biliyordu.

“Annene misafirimiz olduğunu söyle,” dedi Adil, omzunun üzerinden. “Nane çayı getir.”

Selim aceleyle depoya gitti. Hatice bir sandığın önünde dizüstü çökmüş dışarı çıkardığı giysilerden yerde bir yığın oluşturuyordu.

“Babam eve geldi,” dedi Selim “Bir misafiri var. Nane çayı istiyor.”

“Çay mı? Frenkler bizi öldürmek için her an burada olabilecekken mi?”